

უცხოური ინვესტიციების გავლენა საავტორო უფლებების დაცვაზე (მუსიკალური ინდუსტრიის მაგალითზე)

მედეა შენგელია
სტუ დოქტორანტი

რევაზ შენგელია
ემდ.სტუ პროფესორი
(მეცნიერ ხელმძღვანელი)

შესავალი

ინვესტიციების როლი საავტორო უფლებების დაცვაში განუზომლად დიდია. ეკონომიკურ უსაფრთხოებათა სისტემა, რომელშიც ხორციელდება ინვესტიციური რესურსების ბრუნვა, გამოდის, როგორც ინვესტიციური რესურსების წარმოების, გაცვლის, განაწილებისა და მოხმარების ერთიანი პროცესი. ამ პროცესის უწყვეტობის, განმეორებადობის გარეშე წარმოუდგენელია ნებისმიერი სამეწარმეო საქმიანობა, მათ შორის საავტორო უფლებებით დაცული პროდუქციის პოპულარიზაცია. განსაკუთრებით აქტუალურია საქართველოში საავტორო უფლებების განვითარების კუთხით მუსიკალური ინდუსტრიაში უცხოური ინვესტორების მოზიდვის საკითხი.

საკვანძო სიტყვები: პირატული ბაზარი, მუსიკალური ინდუსტრია, მუსიკალური ალბომი, არალეგალური ბაზარი, ლეგალური ბაზარი, უცხოური ინვესტორი და ინვესტიცია.

ძირითადი ტექსტი

საქართველოში მუსიკალური ინდუსტრია მკვდარია და ამის ერთერთი მთავარი მიზეზი, არის - მეკობრეობა ქვეყანაში, რომელმაც აბსოლუტურად ყველა რეკორდი მოხსნა და ერთერთი ყველაზე დაზიანებული სფეროა საქართველოში.

იმისათვის რათა, საქართველო გახდეს საინტერესო ქვეყანა უცხოური ინვესტიციებისათვის, აუცილებელია ქვეყანაში გა-

ტარდეს მთელი რიგი ღონისძიებები, კერძოდ:

ა) განხორციელდეს საჭირო ცვლილებები არსებულ საკანონმდებლო ბაზაში;

ბ) დაინერგოს საკანონმდებლო ბაზის ეფექტური აღსრულების მექანიზმები;

გ) განხორციელდეს ადგილობრივი მუსიკალური ნაწარმოების პოპულარიზაცია

დ) შეიქმნას ადგილობრივი ავტორების შემოქმედების ხელშეწყობი და წამახალისებელი მექანიზმები;

დ) განხორციელდეს საავტორო უფლებების დაცვის სფეროში ზოგადი განათლების დონის ამაღლება (საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება).

საქართველოში საავტორო უფლებების დაცვის უთხით საჭირო საკანონმდებლო ცვლილებად მიმაჩნია სპეციალიზირებული სასამართლო სისტემის შემოღება ინტელექტუალური საკუთრების (საავტორო უფლების) დაცვის სფეროში. რომლის არაერთი მაგალითი არსებობს მონინავე ქვეყნებში, მაგალითად როგორცაა - საავტორო უფლებების ტრიბუნალები (Copyright tribunals). არღნიშნული ტრიბუნალები განიხილვენ, მხოლოდ საავტორო უფლების დარღვევიდან გამომდინარე საქმეებს. მოცემული ცვლილების განხორციელება ქართულ საპროცესო კანონმდებლობაში ხელს შეუწყობს სასამართლო სისტემის გამართულად ფუნქციონირების უზრუნველყოფას, რათა გარანტირებულ იქნას უფლების მფლობელებისათვის მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობა და სანქციების ეფექტური იმპლემენტაცია.

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ზოგიერთი ქვეყნებისგან განსხვავებით, არ ფუნქციონირებს სპეციალიზირებული ინტელექტუალური საკუთრების სასამართლოები და დღეს არსებული სისტემა (საკანონმდებლო ბაზა) არ იძლევა ამის საშუალებას. არსებული მდგომარეობით საერთო სასამართლოები განიხილავენ საავტორო უფლებების დარღვევის საქმეებს სხვა კატეგორიის საქმეებთან ერთად. იმის გამო, რომ სასამართლო გადატვირთულია სხვა ტიპის საქმეებით, საერთო სასამართლოში საავტორო უფლებას-

თან დაკავშირებული საქმის ბოლო ინსტანციამდე დასრულებას თითქმის მინიმუმ სამი წელი სჭირდება. აღნიშნული კი ახალისებს დამრღვევს სამი წლის მანძილზე თავისუფლად გრძნობდეს თავს, გააგრძელოს თავისი სამიანობა და სამი წლის ბოლოს უკეთეს შემთხვევაში დახუროს (დაარსოს ახალი იურიდიული პირი და ძველი იურიდიული პირის საქმიანობა შეაჩეროს) და ამით დაუსხლტდეს ხელიდან პასუხიმგებლობას.

ზემოაღნიშნულის თვალსაჩინოებისათვის, მაგალითად შეგვიძლია მოვიყვანოთ ასეთი შემთხვევა. დღეს არსებული მენარმეთა შესახებ საქარველოს კანონი ნებისმიერ პირს აძლევს უფლებას, დააფუძნოს სამენარმეო იურიდიული პირი ნულოვანი სანესდებო კაპიტალით. ამისათვის აუცილებელია მარეგისტრირებელ ორგანოში მისვლა, სადამფუძნებლო დოკუმენტაციის წარდგენა და 100 (ასი) ლარის გადახდა. შემდგომ ეს იურიდიული პირი იწყებს სამენარმეო საქმიანობას მუსიკალურ ინდუსტრიაში. კერძოდ ამზადებს კონტაფაქციულ პროდუქციას და ყიდის ხელმისაწვდომ ფასად, ან ხსნის ინტერნეტ გვერდს, სადაც განათავსებს მოპარულ მუსიკალურ ნაწარმოებებს და იწყებს მათ გაყიდვას ჩამოტვირთვის საშუალებით, ან იღებს სარეკლამო შეკვეთებს თავის გვერდზე განსათავსებლად (მუსიკალური ნაწარმოების გამოყენებით მიღებული არაპირდაპირი შემოსავალი). აქედან გამომდინარე, უფლების მფლობელს რჩება შესაძლებლობა აწარმოოს სასამართლო დავა, რომელიც საკამოდ ხანგრძლივ პერიოდზეა გათვლილი და დაელოდოს სასამართლოს გადაწყვეტილებას. ამასობაში დამრღვევი სრულიად უსფუძვლოდ და არაკანონიერად იღებს შემოსავალს, შემდგომ კი აფუძნებს კვლავ ახალ იურიდიულ პირს, რომლითაც გაუზრბის გასულ პერიოდზე ჩადენილ ქმედებაზე ფინანსურ პასუხიმგებლობას (სასამართლოს გადაწყვეტილება რჩება აღუსრულებელ გადაწყვეტილებად). თუ სასამართლო სამი წლის შემდეგ დააკისრებს რაიმე სახის თანხას, სავტორო უფლების მფლობელი ამ თანხას ვერსადროს ამოიღებს. ის იურიდიული პირი კი ისტორიას დარჩება საქმიანობა შეჩერებული პირის სტატუსით.

ერთის მხრივ ბიზნესის განვითარების წახალისებით კუთხით კარგია, ქვეყანაში არსებობდეს ნულოვანი კაპიტალით სამე-

წარმოადგენს სუბიექტების დაფუძნების შესაძლებლობა, მაგრამ მიუხედავად ამისა, მიმაჩნია, რომ საქართველოს სამწარმო კანონმდებლობაში აუცილებელია ჩაიდოს ზემოაღნიშნული შემთხვევების ხელშეწყობის და დამცავი მექანიზმები.

არსებული საკანონმდებლო ბაზის ეფექტურად აღსრულებას, რაც შეეხება აუცილებელია კონკურენციის სააგენტოს როლის გააქტიურება მუსიკალურ ინდუსტრიაში არაღელვარებით ბიზნეს საქმიანობის აღმოსაფხვრელად. ასევე სასამართლო სისტემაში დაჩქარებული წესით გადაწყვეტილებების გამოტანა და მათი ეფექტური აღსრულება, რასაც სპეციალიზირებული სასამართლო სისტემის შემოღება მნიშვნელოვნად ხელს შეუწყობს. ასევე მნიშვნელოვანია ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში საგამოძიებო ორგანოების როლის გააქტიურება, სპეციალური სააპელაციო რეიდების მოწყობისა და საგამოძიებო საქმიანობის დაჩქარებული წესით განხორციელების გზით. ამით ქვეყანაში დამკვიდრდება შიშის სინდრომი, რომ საავტორო უფლების დარღვევა დასჯადი ქმედებაა და ამისათვის შესაძლებელია დადგეს სისხლის სმართლებრივი პასუხისმგებლობაც.

მუსიკალურ ინდუსტრიაში საავტორო უფლებების განვითარების გარემოს შესაქმნელად აუცილებელია ადგილობრივი მუსიკალური რეპერტუარის პოპულარიზაცია. კულტურისა და შემოქმედებითი ინდუსტრიების განვითარება და მათი საერთაშორისო სივრცეში ინტეგრაცია – ქვეყნის ეკონომიკაში კულტურისა და შემოქმედებითი ინდუსტრიების პოტენციალის გამოყენებისათვის, სახელმწიფომ ხელი უნდა შეუწყოს მათ განვითარებას და ეროვნული კულტურის საერთაშორისო კულტურულ სივრცეში დამკვიდრებასა და პოპულარიზაციას. სახელმწიფომ უნდა გაიღოს დაფინანსება სხვადასხვა საერთაშორისო კონკურსებში ქართველი ავტორების მონაწილეობისათვის, გაიცეს დაფინანსებები სხვადასხვა ღონისძიებების გამართვისა და ადგილობრივი მუსიკალური რეპერტუარის ფართო მამტაბიანი გამოცემებისათვის.

გარდა ამისა, აუცილებელია გადაიდგას შემდგომი ნაბიჯები მუსიკალურ ინდუსტრიაში საავტორო უფლებების დაცვის სფერ-

ოში საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლებისაკენ მიმართული ღონისძიებების განხორციელებისა და უფლების მფლობელებთან ეფექტური დიალოგის უზრუნველყოფის კუთხით. საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლების მიზნით, ჩატარდეს სემინარები და სამუშაო შეხვედრები, დაიბეჭდოს საინფორმაციო ხასიათის ბიულეტენები და ფლაერები. შემუშავდეს საგანმანათლებლო სახელმწიფო პროგრამა საავტორო უფლებების სფეროთი დაინტერესებული პირებისათვის. აქტიურად გაშუქდეს მასმედიის საშუალებით საავტორო უფლებების დარღვევისა და მასზე რეაგირების ფაქტები. მოენყოს გადაცემები საავტორო უფლების დაცვის საკითხებზე.

მუსიკალური ინდუსტრიის განვითარებისათვის საქართველოში და უცხოელი ინვესტორების ამ სფეროთი მეტი დაინტერესებისათვის აუცილებელია ჩვენი მენტალობის პრობლემაც გადაწყდეს. მომხმარებლებმა უნდა გაიგონ რომ ეს არის უნებართვოდ სხვისი ნივთის მითვისება და ქურდობა, რასაც უნდა სკოლის ასაკიდანვე სწავლება. თუმცა, ეს მარტო ჩვენთან არ არის, მთელ მსოფლიოში ხდება, მაგრამ აღნიშნული პრობლემის მინიმიზაცია შესაძლებელია. იგივე პრობლემა ყველა ქვეყანაშია, მაგრამ იქ რალაც ჩარჩოებში მაინც ზის.

ერთ-ერთი მსხვილი უცხოური ინვესტორი „სონი მუზიკ უნივერსალი“ პირველად შემოვიდა საქართველოში და ეს მისასაღმებელი ფაქტია. ახლა ყველაფერი დამოკიდებულია იმ კერძო ორგანიზაციის აქტიურ მოქმედებაზე, რათა სააინტერესო გახდეს სონი მუზიკ“-ისთვის საქართველოს ტერიტორია. საქართველოში უცხოურ მუსიკალური ნაწარმოებების ფიზიკური და ელექტრონული გაყიდვაში სონი მუზიკ უნივერსალის მუსიკალური რეპერტუარი მრავლადაა წარმოდგენილი. აღნიშნული დღემდე იყო პირატული (მოპარული), ვინაიდან სონი მუზიკის ოფიციალური წარმომადგენელი საქართველოში არ იყო წარმოდგენილი. დღეს კი ასეთი არებობს და იმედია მისი ნაწარმოებების გამოყენებაზე მიიღბენ შემოსავალს. აღნიშნული კი ხელს შეუწყობს სხვა ინვესტორებს დაინტერესებასაც შემოვიდნენ ქვეყანაში და კანონიერად შემოიტანონ თავიანთი რეპერტუარი.

დასკვნა

საავტორო უფლებების დაცვის სფეროში ინვესტიციები გულისხმობს წარმოების გაფართოებას ან/და განახლებას და მისი მიზანია შემოსავლის გადიდება, ეკონომიკური ზრდისათვის მატერიალური საფუძვლების და წინაპირობების შექმნა. გამომდინარე აქედან, საჭიროა გავითვალისწინოთ ინვესტირების როგორც მაკროეკონომიკური ფაქტორები (გადახდისუნარიანი მოთხოვნის მოცულობა, საინვესტიციო გარემო, სახელმწიფოს ინვესტიციური აქტივობა, საკრედიტო რესურსების მიღების შესაძლებლობა), ისე მიკროეკონომიკური ფაქტორები (წარმოების მასშტაბები, საწარმოო ციკლის ბრუნვის სიჩქარე, საწარმოო პოტენციალის ხარისხობრივი დონე, პროდუქციაზე მოთხოვნისა და მისი მიწოდების ელასტიურობა, შიდა რესურსებით უზრუნველყოფისა და გარე რესურსებზე დამოკიდებულების დონე). ამ ფაქტორთა გათვალისწინება ხელს შეუწყობს მუსიკალურ ინდუსტრიაში საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესებას და საბოლოო ჯამში მის განვითარებას.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. სისხლის სამართლის კოდექსი, 22 ივლისი, 1999 წ. პარლამენტი, №2112 კანონი.
2. საავტორო და მომიჯნავე უფლებების შესახებ საქართველოს კანონი. 22 ივლისი, 1999 წ. პარლამენტი, №2287.
3. “against copying and illegal distribution”, published by star force (<http://www.star-force.com/solutions/optical-disc-protection>).
4. საქართველოს კანონი „მენარმეთა შესახებ“ 28 ოქტომბერი 1994 წ. პარლამენტი N557 კანონი.

REFERENCES :

1. Georgian law “copyright and neighboring right”, 22 July 1999 y, parliament N2112 act. (In Georgian Language).
2. Georgian criminal code - 22 July 1999 y, parliament N2287 act. (In Georgian Language)
3. “against copying and illegal distribution” published star force (<http://www.star-force.com/solutions/optical-disc-protection>)
4. “Georgian Corporate law”, 28 octomber, 1994 y. parliament N557 act

THE IMPACT OF FOREIGN INVESTMENT IN THE PROTECTION OF COPYRIGHT

Medea Shengelia

PHD Student of GTU

Revaz Shengelia

PHD Doqtort of GTU, Professor.

RESUME

Copyright protection in the field of investment to expand the production and / or renewal, and its goal is to increase income, and create conditions for economic growth and material basis. Therefore, it is necessary to take into account the investment as a macro-economic factors (demand volume, investment environment, investment activity, credit resources of opportunity), and microeconomic factors (production scale, the production cycle rotational speed, the production potential of the quality level of products of demand and supply elasticity , internal and external resources to reliance level). Consideration of these factors will contribute to improving the investment climate in the music industry and it's developed finally.

Keywords: Pirated Market, Musical Industry, Legal and illegal market, and Musical albums, foreign investment.